

FRÅN ARBETSFÄLTET

Abort- och familjerådgivning

Enligt referat i *Sydsvenska Dagbladet Snäll-posten* har fru Inga Thorsson i ett föredrag inom Skånska barnavårdsförbundet berört oppositionen mot att abortrådgivning framdeles skulle komma att inrymmas under den allmänna familjerådgivningen. Fru Thorsson förklarar nu, att det aldrig varit familjerådgivningskommitténs mening att ändra karaktären av den nuvarande bedömningen av abortärendena. När en ansökan om abort föreligger skall läkaren göra undersökningar och det är han som skall avgöra om indikation för abort föreligger eller ej. Läkarnas ansvar skulle bli exakt detsamma som tidigare, likaså det s. k. lekmanainflytandet. Men på sjukhusen sätter man punkt sedan en abortansökan bifallits eller avslagits. Det är just här familjerådgivningen skulle sätta in med eftervård och analys beträffande orsaken till abortkraven, förklarar fru Thorsson.

Pojkgängen i förstäderna

Socialläkare J. Takman och assistent Gertie Sandquist i Stockholms stads barnavårdsnämnd har utrett ett pojkängs utveckling och upplösning. Rapporten till nämnden har publicerats i *Sociala Meddelanden* 1957, nr 9; den är instruktiv och bör kunna få konstruktiva följder. Vi återger sammanfattningen:

I början av 1956 undersöktes vid socialläkarbyrån i Stockholms stads barnavårdsnämnd 22 pojkar i åldern 14—18 år, som från slutet av augusti 1955 gjort sig skyldiga till sammanlagt omkring 140 bilstöldar och några inbrott. Samtliga bodde i ett ytterstadsområde, Granhögen, dit flertalet flyttat med sina familjer i slutet av 40-talet, då stadsdelen var nybyggd. Samtliga kände varandra från skolan och hemkvarteret, och från omkring 1953 hade deras relationer karaktären av en gängbildning. Denna var under två tre år en helt social grupp. Alla pojkarna hörde till stamklientelet vid barnavårdsnämndens ungdomsgård i kvarteret. Denna, som hade en organiserad fritidsverksamhet under sex kvällar i veckan (dans, grammofonmusik, spelapparater, pingpong m.m.), var emellertid stängd mellan 15 maj och 15 sep-

tember samt en månad vid årsskiftet. Under dessa tider av året saknades organiserad fritidssysselsättning i stadsdelen. Verksamheten vid ungdomsgården tillgodosåg heller inte alla intressen. Tio medlemmar av Granhögsgänget, däribland de två "ledarna", var lidelsefullt motormekaniskt intresserade och hade under ett par års tid förgäves fört fram önskemål om att få lokal och utrustning för att starta en motorklubb. De flesta av de 22 pojkarna hade ordnade studie- och arbetsförhållanden. Inte mindre än 17 hade bestämda yrkesplaner.

Gängets kriminella debut ägde rum omkring den 27 augusti 1955, då tre gängmedlemmar lånade en bil ur ett garage, som de hade nyckel till. Den ställdes oskadad tillbaka. Två dagar senare stal andra medlemmar av gänget en bil, och från denna tidpunkt drogs inom loppet av fyra månader 20 av de 22 medlemmarna med i bilstölderna. Inom den centrala delen av gänget rådde under dessa månader en hektisk stämning. Efter spritrestriktionernas slopande den 1 oktober 1955 var det närmare ett tiotal som inledde bilstölderna och utflykterna med spritkonsumtion.

Polisen och barnavårdsnämnden ingrep i januari 1956. Fyra av de mest aktiva medlemmarna, bland dem de två "ledarna" häktades. En dömdes till fängelsestraff, två placerades i ungdomsvårdsskola och en placerades på ett av barnavårdsnämndens ungdomshem i annan del av Stockholm. De övriga fick stanna kvar i sina hem men ställdes under övervakning, drogs in i en nystartad, mycket aktiv idrottsklubb och ägnades överhuvudtaget positiv individuell uppmärksamhet.

Vid den psykologisk-psykiatriska undersökningen bedömdes 16 som normalfall och 6 som måttligt eller gravt skadade i psykiskt hänseende. I anmärkningsvärt många fall var pojkarna emotionellt utvecklade. Gänget utgjordes i sin helhet av en s. k. interstitiell åldersgrupp, pojkar som antingen genom sin ålder eller sin i förhållande till åldern känslomässiga omognad ännu inte blivit engagerade i fasta flickförbindelser eller den övre tonårsålderns sällskapsliv, fritidsambitioner etc.

Kontrollundersökning den 3 augusti 1957 visar att 10 av de 22 skött sig utan anmärkning sedan ingripandet mot gänget företogs, att ytterligare 4 skött sig utan anmärkning under år 1957, att 4 missbrukat sprit sporadiskt och ytterligare 3 missbrukat sprit ofta men i stort sett skött sina arbeten utan anmärkning samt att 1 efter nya brott dömts till ungdomsfängelse.

Gänget har gradvis och spontant avvecklats. De flesta gängmedlemmarna har nu flicksällskap och andra intressen. Gångformen fyllde en funktion under några få år men har numera förlorat sin aktualitet för flertalet av de 22 pojkar.

Aktuell mentalvård för barn

Nuvarande inrikesministern Rune Johansson har såsom medverkande i den stora Sternerkommittén haft särskilt uppdrag att tillsammans med en rad experter utreda vissa mentalvårdsfrågor för minderåriga. Delegationen har arbetat effektivt och inom begränsad tid kommit med sina värdefulla förslag. Personalkravet inom den föreslagna verksamheten blir dock mycket stora. Det kommer att behövas 120 läkare och 150 psykologer och lika många kuratorer. Vi hinner bygga, organisera och inrätta tjänster i långt snabbare takt än vi kan utbilda läkare och andra. Hur nyttig och bra den föreslagna organisationen än är, är det nödvändigt ta hänsyn till personalbristen inom nämnda områden. Till denna verksamhet kan man under inga förhållanden importera arbetskraft.

Barn i trafiken

Tidningen *Barn*, organ för Målsmännens riksförbund, har i sitt sista nummer tagit upp det viktiga temat "Vad kan vi göra för barnen i trafiken". Det är belyst ur en mängd synpunkter, av en skolman, en barnkirurg, en psykolog, en sociolog; alla kan ge tyngd åt sin framställning genom att fakta hämtats från helt aktuella undersökningar på området. Här visas t. ex. att de handikappade barnen, de syn- och hörselskadade och de mentalt retarderade barnen löper större risker och alltså måste skyddas och tränas mera än normalbarn, och det påpekas, att hemmen måste ägna särskild uppmärksamhet åt det här problemet när de här barnen skall börja cykla på egen hand.

Barnkirurgen docent Ekström visar siffror, som är skrämmande, han påtalar att just cykelolyckor utan inblandning av motorfordon svarar för 2/3 av alla barnens trafikolyckor. Av de inlagda trafikolycksfallen har hälften visat tecken på hjärnskakning.

Ett lågt betyg får *skolornas* trafikundervisning: *förskolornas* däremot är i regel föredömligt ordnad. Folkskolan och läroverken är äldre än trafiksäkerhetsproblemen — det viktiga ämnet fanns ej med från början och det har aldrig

riktigt slagit igenom, trots att undervisningen varit obligatorisk sedan år 1937.

Trafikundersökning i Skåne

Vikten av samarbete mellan läkare, vägbyggare, matematiker, psykologer och flera andra yrkesgrupper i ett aktivt trafiksäkerhetsarbete framhölls vid ett trafikmöte i Malmö i november. En noggrann analys av alla trafikolycksfall i Skåne kommer att utföras under ledning av docenterna Bengt Lindegård och Ulf Person, författarna till den uppmärksammade artikeln om olycksfåglar i *Socialmedicinsk tidskrift* nr 8 i år.

Man syftar till att söka utreda fartens betydelse, vägen som orsaksfaktor och bl. a. även effekten av olika säkerhetsanordningar, bälten och hjälmar. — Men det fordras för ett intensivt forskningsarbete att staten ger de nödvändiga anslagen — forskningsrådets kommitté för trafiksäkerhetsforskning har anhållit om 2 milj. kronor för sådana ändamål.

Planering av öppen sjukvård

Stockholms stad har sedan omkring 1 år en arbetande kommitté som består av representanter för staden och läkarorganisationerna beträffande planläggning av den öppna sjukvården i de stora ytterområden, som f. n. bygges kring det centrala Stockholm. Samarbetet mellan staden och läkarna redan på planeringsstadiet är en nyhet i så måtto, att det här är fråga om en organiserad och ansvarig verksamhet. Ett sådant samarbete är först och främst till största nytta för sjukvården, men också för de deltagande parterna. Beträffande förhållandena i Malmö har dr Erik Larne i Läkartidningen kommit med en intressant redogörelse. Han lämnar goda hållpunkter för en planering av läkarbehovet i staden under nästa 10-årsperiod. Ifråga om läkarnas möjligheter att låta sin sakkunskap komma till sin rätt framhåller dr Larne risken av den defaultism, som läkarna kan känna då de finner sin sakkunskap åsidosatt genom politiska majoriteters beslut. I Malmö synes dock alla förutsättningar finnas för en god samförståndslösning. En sådan planläggning under medverkan av de intresserade parterna är att rekommendera även inom andra sjukvårdsområden.

Kronikervårdens dilemma

Medicinalstyrelsen gör stora ansträngningar att få fram fler platser för kronikervård, fram-

håller generaldirektör A. Engel vid en intervju. Institutioner för epidemivård och tuberkulos ändras om till hem för kroniskt sjuka. Sista åren har vi fått ett tillskott av 750 kronikerplatser pr år — motsvarande siffra för vanliga sjukvårdsplatser är omkring 500, för mentalvårdplatser omkring 400. Men våra byggkvoter är för otillräckliga och lämpliga avvägningar måste göras mellan behoven för olika vårdtyper.

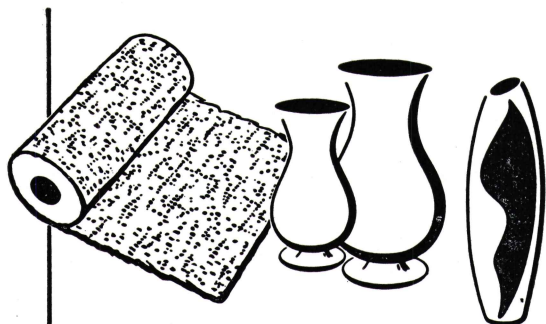
Sjukstugorna i synnerhet men även lasaretten vårdar en mängd fall, som kan hänföras till de s.k. kroniska fallen. Siffran är så hög som 20 % av totalbeläggningen; räknar man enbart lasaretten torde siffran ändå ligga vid 5—6, ibland upp till 10 %. Önskemålen är 1) ytterligare utbyggd kronikervård, 2) fler konvalescenthem för enklare vård och efterbehandling. 3) samhällets stöd åt privata vårdformer; det måste bli så att de som i hemmen vill vårda gamla och kronikersjuka får bidrag och skattelättnader. Många landsting har också genom ekonomiska bidrag underlättat hemsjukvården. Men vi borde nu vara överens om att utrota benämningen "kronikervård" och i stället använda *långtidsvård!*

Spriten på arbetsplatserna

I diskussionen om den ökade alkoholkonsumtionen har frågan om missbruk i form av spritförtäring under arbetstid flera gånger varit aktuell. Rapporter från olika håll ute i landet har snarast gått i gynnsam riktning tidigare. Numera har man dock fått belägg för att en oroande tendens har yppat sig på flera arbetsställen. Arbetsgivareföreningen och LO har tagit upp saken. Man är i färd med att organisera en lämplig form för samarbete, varigenom denna allvarliga sak kan närmare följas. En omsorgsfull utredning av dr Gunnar Lindgren rörande en ganska stor arbetargrups förhållanden i dessa hänseenden har publicerats i Läkartidningen nr 48/1957.

Läkerol

Välgörande — Välsmakande
Världsberömd

Materialet är betydelsefullt.

En vas kan ej formas av vilken lera som helst. Kvaliteten ger utslaget. Även hos gipsförbandet är det viktigt att materialet är enkelt att bearbeta. Cellona-gipsbindor uppfyller alla krav. De är ytterst formbara och de olika lagren förenar sig till ett **homogent** förband, som får ett vackrare utseende och större hållfasthet.

Med CELLONA är det angenämt att gipsa.

LOHMANN KG · FAHR/RHEIN
Leverans genom grossister i branchen.